

Beslutad av: Kommunfullmäktige
Datum: 2022-12-19
Beslutsparagraf: Kf § 134/2022
Börjar gälla: 2022-12-20
Dokumentansvarig politisk instans: Kommunfullmäktige
Dokumentansvarig tjänsteperson: Ekonomichef
Följs upp: Varje mandatperiod eller oftare vid behov

Diarienummer: Ks 2018/235

Kommunal författningssamling
Nr B 22:03

REGELDOKUMENT | REGLEMENTE

Reglemente för ekonomistyrning, resultatutjämnings- reserv och god ekonomisk hushållning

Tomelilla
kommun

Tomelilla kommuns styrdokument

Regeldokument

Regeldokument är dokument som talar om hur kommunen ska arbeta. Regeldokument kan också vara lokala föreskrifter om olika bestämmelser som kan påverka kommuninvånare eller företag.

REGLEMENTEN RIKTLINJER RUTINER

Målinriktade dokument

Målinriktade dokument visar vad kommunen vill uppnå, strävar efter eller har som mål.

VISION PROGRAM OCH STRATEGIER PLANER HANDLINGSPLANER

SYFTE

Kommunfullmäktige anger i detta reglemente vad som gäller för den ekonomiska styrningen i Tomelilla kommun. Den centrala ekonomistyrningen utövas av kommunstyrelsen som även utfärdar anvisningar till detta ekonomistyrningsreglemente.

För ekonomistyrningen tillämpas följande styrmedel:

- Budget och mål
- Ägardirektiv
- Redovisning
- Internkontroll
- Uppföljning och utvärdering

Ekonomiprocessen ska utvecklas på alla resultatnivåer för att möjliggöra en effektiv användning av kommunens resurser och skapa största möjliga nytta för medborgarna. En aktiv dialog kring ekonomi och verksamhetsplaner är en förutsättning för att ekonomistyrningen ska lyckas.

ÖVERGRIPANDE PRINCIPER

Kommunfullmäktiges ansvar

Kommunfullmäktige har det samlade ansvaret och styr kommunens nämnder genom att fastställa gemensamma kommunala mål samt reglementen och budget för var och en av nämnderna.

De kommunala bolagen styrs genom ägardirektiv.

Kommunfullmäktige kan under löpande budgetår omdisponera medel mellan nämnder.

Kommunfullmäktige ska delges uppföljning av budget, mål och direktiv. Det ska ske genom en förenklad tertialuppföljning per 30 april, lagstadgad delårsrapport per 31 augusti samt ett årsbokslut per 31 december.

Kommunstyrelsens ansvar

Kommunstyrelsen är den ledande politiska nämnden och ansvarar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning inklusive de kommunala bolagen.

Kommunstyrelsen ska begära in den verksamhets- och ekonomiuppföljning som den finner nödvändig för att ha kontroll över utvecklingen. Om beslutade mål för verksamhet och ekonomi inte uppnås ska kommunstyrelsen tillskriva kommunfullmäktige och lämna förslag på åtgärder för att komma till rätta med obalansen. Kommunstyrelsen har befogenhet att inom en ram på en miljon kronor göra omfördelning av anslag mellan nämnder.

Kommunstyrelsen ska i sitt lednings- och utvecklingsarbete se till att principer för ledning och styrning tillämpas och utvecklas inom alla verksamhetsområden.

Nämndernas ansvar

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med av kommunfullmäktige fastställda mål och riktlinjer samt att gällande lagstiftning och regler i övrigt följs. Nämnden ansvarar för att verksamhet bedrivs inom den av kommunfullmäktige fastställda budgetramen.

Finansiella mål uttrycker att ekonomin är en restriktion för verksamhetens omfattning.

Nämnden är skyldig att löpande under budgetåret utan anmodan vidta åtgärder vid befarat underskott.

Uppvisar en prognos underskott ska nämnden via förvaltningen få en handlingsplan inom fyra veckor. Handlingsplanen ska tydliggöra åtgärdernas effekt i tid och pengar och redovisas för kommunstyrelsen.

Om nämnden bedömer att den av kommunfullmäktige beslutade budget är otillräcklig för att uppnå de uppsatta målen ska nämnden i första hand vidta åtgärder för att omdisponera tillgängliga resurser inom gällande budgetram. I andra hand ska nämnden hos kommunfullmäktige aktualisera behovet av att ändra mål och inriktning för verksamheten. Varje utökning av budget ska vara finansierad.

Nämnden ska rapportera till kommunstyrelsen enligt en av kommunstyrelsen fastställd plan för uppföljning eller när kommunstyrelsen finner anledning att inhämta ytterligare information om verksamhet och ekonomisk ställning.

BUDGET OCH MÅL

Budgetprocessen

Kommunallagen 11 kap §§ 5–11 reglerar budgetprocessen och budgetens innehåll i stort. Utöver detta gäller för Tomelilla kommun följande:

- Kommunstyrelsen fastställer tidplan för kommande planperiod i december året innan budgetprocessen startar.
- Kommunstyrelsen fastställer budgetförutsättningar och anvisningar om målarbetet till nämnderna i januari året innan.
- Kommunstyrelsen inbjuder nämndpresidierna till en analysdag där omvärldsanalys och planeringsförutsättningarna presenteras
- Kommunfullmäktige ska i juni månad fastställa budget och mål för nästkommande år.
- Drift- och investeringsbudgeten ska innehålla en plan över tre år, varav budgetåret är det första året.
- Investeringsberedningen sammanträder vid tre tillfällen under året där nämnderna vid första mötet ska presentera den totala bruttolistan för planeringsperioden. Denna lista specificeras med ekonomisk information, namnsätts och prioriteras under investeringsberedning 2 och 3 där även det slutgiltiga förslaget sammanställs.
- Under året genomförs 2 samråd med de kommunala bolagen där bolagen föredrar det ekonomiska läget samt klargör förutsättningar för framtiden.

Budgeterad resultatnivå

Budgeten ska innehålla en beräknad resultatnivå motsvarande 1–2 % av skatteintäkter och statsbidrag för att möjliggöra en investeringsnivå som inte kräver lånefinansiering samt för att kunna möta förändringar i de ekonomiska förutsättningarna under året. Endast i undantagsfall ska den beräknade resultatnivån underskrida 1 %.

Anslagsbindningsnivå

Driftbudget

Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd en budgetram för att bedriva verksamheten. Budgeten ska vara kopplade till mål. Anslagsbindningsnivå är per nämnd, vilket innebär att nämnden fritt kan flytta anslagen mellan verksamheter under innevarande budgetår. Ändringar som innebär antingen en avsevärd förändring eller är av principiell art i förhållande till mål och riktlinjer ska anmälas till kommunfullmäktige.

Om förändringen berör andra nämnder ska samråd med dessa ske före beslut. Bruttobudgetering och bruttoredovisning ska tillämpas.

Investeringsbudget

Anslagsbindningsnivån för investeringar ska vara per verksamhetsområde där större investeringsprojekt framgår. Detta innebär att en nämnd inte kan flytta investeringsmedel mellan olika verksamhetsområden utan ett särskilt beslut av kommunstyrelsen.

Kostnader för avskrivningar som uppstår hos en nämnd eller hos kommunstyrelsen med anledning av investeringar ska täckas av tilldelade anslag för aktuell nämnd/kommunstyrelse. En ökning av investeringsramen kan efter framställning beviljas under pågående budgetår. Beslut om utökad investeringsram fattas av kommunfullmäktige.

REDOVISNING

Syfte med redovisningen

Redovisningen av kommunens verksamhet och ekonomiska ställning ska:

- Ge en rättvisande bild av kommunkoncernens ekonomi.
- Spegla kommunens resultat och ställning för att på så sätt ge underlag för välgrundade beslut.
- Tillgodose externa och interna intressenters behov av information om kommunens och dess olika verksamheters resultat och ställning.

Externredovisning

Externredovisningen utgår från:

- gällande lagstiftning,
- god redovisningssed,
- vedertagna redovisningsprinciper.

Kommunstyrelsen ansvarar för redovisningen i kommunen. Detta inkluderar det gemensamma redovisningssystemet, att redovisningen samordnas, uppfyller intressenters krav och förväntningar på en konsekvent och rättvisande redovisning.

Kommunstyrelsen ska utfärda regler och förtydligande gällande regler inom externredovisningen.

Internredovisning

Den interna redovisningens roll är avspegla den organisation som kommunen och respektive nämnd utgör. Uppgifterna ska tillsammans med andra data från verksamhetssystem utgöra underlag för beslutsfattare på olika nivåer i organisationen att fatta väl avvägda beslut. Det är av stor vikt att uppbyggnaden av internredovisningen görs så att behovet av den ekonomiska informationen på olika nivåer i kommunens organisation tillgodoses. Ansvaret för internredovisning åvilar respektive nämnd i samspel med kommunstyrelsen.

INTERNKONTROLL

Internkontroll är ett verktyg för att säkerställa att kommunen når sina mål och för att hantera de risker som kan förhindra att kommunen uppnår målen. En viktig del är att säkerställa att verksamheterna bedrivs effektivt och att lagar och regler följs. Internkontroll omfattar både ekonomiska risker och verksamhetsrisker. Kommunfullmäktige har beslutat om ett reglemente för internkontroll.

UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

Uppföljningar

Respektive nämnd ska via förvaltningen upprätta en förenklad tertialuppföljning för perioden januari-april. Uppföljningen ska redovisa ackumulerat ekonomiskt resultat till och med 30 april samt prognosticerat ekonomiskt resultat för helåret.

Den lagstadgade delårsrapporten avser perioden januari-augusti och ska innehålla ackumulerat ekonomiskt resultat till och med augusti samt prognosticerat ekonomiskt resultat för helåret. Delårsbokslutet ska dessutom innehålla uppföljning av nämndernas verksamhetsmål samt ett koncernbokslut.

Den förenklade tertialuppföljningen behandlas av kommunstyrelsen i juni månad och lämnas till kommunfullmäktige som information. Den lagstadgade delårsrapporten beslutas av kommunfullmäktige.

Årsredovisning och resultatöverföring mellan åren

Kommunstyrelsen ska överlämna årsredovisningen till kommunfullmäktige och revisorerna senast 15 april året efter det år som redovisningen avser.

Årsredovisningen ska innehålla en beskrivning och analys av kommunens ställning samt måluppfyllelse för det gångna året inklusive ett koncernbokslut.

Vid beredningen av ärendet ska kommunfullmäktige beakta nedanstående principer:

Huvudprincipen inom barn och omsorg (skola) är att såväl över- som underskott i sin helhet ska överföras till följande år.

Förutsättningarna för att hela budgetavvikelsen ska överföras är att verksamheten har genomförts i planerad omfattning, målen har uppfyllts samt att avvikelsen har varit påverkbar från verksamhetens sida.

RESULTATUTJÄMNINGSRESERV (RUR)

Bakgrund

Enligt Kommunallagen (2017:725) 11 kap 1 § ska fullmäktige besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Kommunen har också möjlighet att avsätta pengar till en resultatutjämningsreserv. Riktlinjerna ska därför även innehålla bestämmelser som reglerar hanteringen av denna reserv.

Förutsättningar

Som allmän utgångspunkt för god ekonomisk hushållning gäller att varje generation själv måste bära kostnaderna för den service som konsumeras. Detta innebär att ingen generation ska behöva betala för det som tidigare generationer har förbrukat. Resultatet måste därför vara tillräckligt stort för att motsvarande servicenivå ska kunna säkerställas för nästkommande generation.

Föreskrifter avseende resultatutjämningsreserv

Förutsättningar

Enligt Kommunallagen (2017:725) 11 kap 14 § får kommunen under vissa förutsättningar reservera en del av det ekonomiska resultatet i en resultatutjämningsreserv. En resultatutjämningsreserv utgör en del av kommunens eget kapital. Reserven kan sedan disponeras för att täcka underskott under en lågkonjunktur. Syftet med reserven är således att utjämna normala svängningar i skatteunderlaget över konjunkturcykeln för att skapa större flexibilitet för verksamheterna.

Reservering

Reservering till resultatutjämningsreserv ska göras i syfte att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. I Tomelilla kommun får reservering göras utifrån reglerna i Kommunallagen (2017:725) 11 kap. 14 §. Detta innebär att kommunen får göra en reservering till en resultatutjämningsreserv med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller balanskravsresultatet som överstiger en procent av skatteintäkter, generella statsbidrag, kommunalekonomisk utjämning och fastighetsavgift. I ett läge med ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser, är gränsen för reservering två procent av de ovan nämnda posterna. Reserven får uppgå till högst 10 % av det egna kapitalet. Kommunen kan redan i samband med budgetbeslutet planera för att göra en reservering till resultatutjämningsreserven. Slutligt beslut kan dock tas först i samband medbehandlingen av årsredovisningen.

Reviderat reglemente för ekonomistyrning resultatutjämningsreserv och god ekonomisk hushållning

Disposition

- I Kommunallagen (2017:725) 11 kap 14 § anges att ”medel från en resultatutjämningsreserv får användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel”. Således är det endast av konjunkturrella skäl som disponering får ske och inte för att undvika verksamhetsanpassning eller skattehöjning till följd av andra orsaker.
- Disponering får endast göras för att täcka upp ett negativt balanskravsresultat.
- Bedömningen av konjunktrens effekt på intäkterna görs genom att jämföra aktuellt års prognostiserade underliggande skatteunderlagsutveckling i riket med den genomsnittliga underliggande utvecklingen under den senaste tioårsperioden. Om det aktuella årets prognostiserade skatteunderlagsutveckling understiger genomsnittet för de senaste tio åren får disposition göras med mellanskillnaden,

beräknat på intäkter i form av skatteintäkter och inkomstutjämning. Med underliggande skatteunderlag menas att justering görs för de förändringar i skattelagstiftningen som påverkar det kommunala skatteunderlaget.

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Tomelilla har en ekonomi som är något svagare än för genomsnittskommunen i Skåne. Kommunen bör stärka sin ekonomi, då de närmaste åren förväntas att kommunerna i Sverige står inför utmaningar som ökade investeringar och ökade behov från befolkningsförändringar. Detta innebär att kostnaderna för kommunala tjänster kommer att öka betydligt snabbare än tidigare. För många kommuner innebär det att intäkterna från skatteunderlagets tillväxt inte beräknas räcka till. Det är därför viktigt att kommunen har en aktiv ekonomistyrning.

Mål för god ekonomisk hushållning

Mål för god ekonomisk hushållning ska enligt lagen beslutas och redovisas i budgeten. Dessa mål består dels av finansiella mål för god ekonomisk hushållning, dels av sammantaget verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning enligt nedan.

Måluppfyllnad

Tomelilla kommun definierar god ekonomisk hushållning som en sammanvägd bedömning av kommunens finansiella och verksamhetsmål. Kommunfullmäktige fastställer dessa mål årligen i samband med budgetbeslutet.

Finansiella mål

Som övergripande finansiellt mål gäller:

- Ekonomin sätter gränser för verksamhetens omfattning.
- Övergripande mål bryts ner i tre olika finansiella mål enligt nedan som sedan gäller under en treårsperiod och beslutas av kommunfullmäktige varje år.
- Resultatmål.
- Investeringsmål.
- Skuldmål.